

Nieuwsbrief ProDemos

nummer 3 | 2024

p. 4 | Op 2 juli 2024 kreeg Dick Schoof de sleutel van het Torentje overhandigd door Mark Rutte. Kabinet-Schoof was een feit, na een formatie van 223 dagen. Maar hoe zagen de eerste 100 dagen van dit kabinet eruit? Wij zetten het voor je op een rijtje.

p. 4
Eind van een
tijdperk: deze
nieuwsbrief
stopt!

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

In dit nummer

Dit mag dan de allerlaatste uitgave van deze nieuwsbrief zijn, het is wel een heel leuke! We interviewden Coen Gelinck, programmamanager bij het Expertise-punt Burgerschap en laten drie medewerkers van ProDemos vertellen over hun werk. En dit najaar kun je weer mee met onze themawandelingen door Den Haag, kies bijvoorbeeld voor 'Politieke Powervrouwen' of 'Politieke Moorden'.

p. 2 | Editorial directeur ProDemos

p. 8 | Interview Coen Gelinck

p. 10 | Nieuw: Pakket Burgerschaftsdag

Beste lezer,

We zijn alweer een heel eind gevorderd in het nieuwe schooljaar. Ook ProDemos zette in september de deuren wederom wijd open voor scholen en andere groepen. Inmiddels lopen de inschrijvingen voor onze programma's als een trein en het is fantastisch om het enthousiasme van de deelnemers te zien tijdens de uitvoeringen ervan. Niet alleen in Den Haag, maar ook bij onze programma's door heel Nederland.

Nog voordat het nieuwe schooljaar een feit was, hadden we de eer om in de allerlaatste schoolweek voor de zomervakantie minister Judith Uitermark van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op bezoek te krijgen. Zij kreeg een rondleiding door ons Bezoekerscentrum en heeft een aantal van onze onderwijsprogramma's bijgewoond. Het was inspirerend om te horen hoe de minister onze rol als 'Huis voor democratie en rechtsstaat' waardeert. Haar bezoek benadrukte nogmaals het belang van wat wij bij ProDemos doen.

Ook politiek Den Haag is weer van start gegaan, met Prinsjesdag en de Algemene Politieke Beschouwingen als belangrijke aftrap voor een nieuw parlementair seizoen. Onze politieke talkshows voor geïnteresseerden houden het nieuwe kabinetsbeleid en de impact daarvan op de samenleving nauwlettend in de gaten, en ook onze lesprogramma's staan uitgebreid stil bij belangrijke politieke momenten.

Dit najaar focussen we vanuit ons Bezoekerscentrum op de themawandelingen door Den Haag. En in de kerstvakantie kunnen jong en oud weer dagelijks terecht om van dichtbij kennis te maken met de politiek tijdens onze Familierondleidingen.

Verderop in deze nieuwsbrief vind je een gesprek met Coen Gelinck van het Expertisepunt Burger-schap. Hij legt onder andere uit hoe goed burgerschapsonderwijs kan bijdragen aan een democratische schoolcultuur. Een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in onderwijs en burgerschap.

Tot slot wijs ik erop dat deze nieuwsbrief de laatste editie is zoals je die kent. Onze focus verschuift meer naar onze digitale kanalen waarmee we je uiteraard op de hoogte blijven houden van al het moois dat er bij ProDemos gebeurt. Veel leesplezier!

Eric Stokkink
Directeur ProDemos

Minister Judith Uitermark op bezoek bij ProDemos

Op 2 juli werd kabinet-Schoof beëdigd en Judith Uitermark, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, bracht de week daarop direct een werkbezoek aan ProDemos. Op 8 juli verwelkomden we de minister in ons pand in Den Haag waar ze met eigen ogen kon zien hoe begeleiders van ProDemos jongeren laat kennismaken met de democratische rechts-

staat. Samen met vmbo-schoolklassen uit Nieuw-Vennep en Veendam deed de minister twee populaire onderdelen uit de Haagse educatieve programma's: de Kamerdebatssimulatie en het DemocratieLAB.

Kijk voor een verslag van het bezoek op prodemos.nl/minister-uitemark

Terugblik start schooljaar 2024–2025

Inmiddels ligt de herfstvakantie alweer achter ons, maar we blikken graag nog kort terug op de vliegende start van het nieuwe schooljaar! ProDemos trapt op 3 en 12 september het schooljaar af tijdens twee feestelijke uitvoeringen van het educatieve programma Democracy. De twee aftrappen vonden plaats in Utrecht en Heiloo, waar respectievelijk directeur Eric Stokkink en adjunct-directeur Berber Kroon aanwezig waren, samen met een raadslid of burgemeester.

Daarnaast werden op 9 september de nieuwe koffertjes van het lespakket de Derde Kamer der Staten-Generaal uitgereikt aan Eerste en Tweede Kamerleden door basisschoolleerlingen van de Meester van Eijckschool. De uitreiking is een traditie aan het begin van het nieuwe parlementaire jaar en het nieuwe schooljaar.

Bekijk de reportage van de aftrap in Heiloo (ap.lc/bhOEt)

Opening inschrijving educatieve programma's Den Haag

In oktober gingen de roosters van onze educatieve programma's in Den Haag open voor januari t/m juli 2025. Tijdens zo'n programma maken leerlingen en studenten kennis met politiek Den Haag en bezoeken ze de Tweede Kamer. Vo-klassen konden als eerste worden ingeschreven en na 5 uur zat het rooster al voor 45% vol! Twee weken later ging het rooster ook open voor mbo-studenten, pabo-studenten en lio's.

Wil jij je klas inschrijven? Ga naar prodemos.nl/openinginschrijving

ProDemos vierde Prinsjesdag met jongeren en volwassenen

Op Prinsjesdag vierden we met verschillende activiteiten de start van het parlementaire jaar. Er was een 'Tafel van Democratie' in Theater aan het Spui: een brunch met zo'n 120 bezoekers die met elkaar spraken over democratische waarden. Daarnaast namen we middelbare scholieren mee om een kijkje te nemen in de Koninklijke Schouwburg, waar ze vragen konden stellen aan Eerste Kamerlid Andrea van Langen-Visbeek. De deelnemers van beide activiteiten namen ook plaats op de tribunes op het Lange Voorhout om naar de rijtoer van de Glazen Koets te kijken en de Troonrede te volgen.

Kijk voor een mooie beeldrapportage op prodemos.nl/prinsjesdag2024

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

1100
Debutant

NIEUWSBRIEF

Sinds 15 september 2011 maakt het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP), samen met de Stichting Bezoekerscentrum Binnenhof (SBB), deel uit van ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat.

DIT NUMMER: **NATIONALE BEGROTINGSWIJZER** ¹ 1 • **Gemeentelijke Begrotingswijzer** ² 2 • **Overname ProDemos** ³ 3 • **Nieuwe groepsarrangementen Den Haag** ⁴ 4 • **Debat met Jonathan Izuel** ⁵ 5 • **Debatraining Tweede Kamer** ⁶ 6 • **Docentendag Maatschappijleren** ⁷ 7 • **Studiemiddag vmbo-docenten** ⁸ 8 • **Onderwijskrant: Politieke Partijen** ⁹ 9 • **NECE-bijeenkomst in Wierich** ¹⁰ 10 • **Journalistiek tips van Ferry en Frits** ¹¹ 11 • **COLUMN** Burgemeester Van der Grinten ¹² 12 • **ProDemos op locatie** ¹³ 13 • **Verdiepingscollege Snebrenica** ¹⁴ 14 • **ProDemos en de rechtspraak** ¹⁵ 15 • **Debatteerreeks in 2012** ¹⁶ 16 • **DESIGNALED** ¹⁷ 17 • **NIEUW** educatienieuwsbrief ¹⁸ 18

Waar gaat mijn geld naartoe?
Ter gelegenheid van Prinsjesdag 2011, de dag waarop de Wijkmeesters 2012 werd gepresenteerd, bracht ProDemos de eerste Nationale Begrotingswijzer online. Met deze begrotingswijzer kan de bezoeker zien waar het van zijn belastinggeld naartoe gaat en ook een alternatief bezuinigingsvoorstel maken voor de regio.

Mede door de uitnodiging van Eindhoven vullen ruim 100.000 bezoekers de Nationale Begrotingswijzer in. Vooral de opzij 'Waar gaat mijn geld naartoe?' trok de positieve aandacht van een breed scala aan media, van de Volkskrant, het Algemeen Dagblad en NZZ.nl tot en met Google+.

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

Bat van Democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 12 | Prinsjes-festival

1

December 2011

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

Nieuwsbrief ProDemos

Nummer 2 | 2017

p. 6 | Begin dit jaar nam ProDemos de educatieve activiteiten op Fort de Bilt in Utrecht over van Stichting Vieseducatie. Projectleider Jolien van der Zee vertelt over deze bijzondere plek.

p. 9 | Win kaarten voor de Nacht van de Dictatuur!

ProDemos

Bat van Democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 12 | Prinsjes-festival

2

December 2011

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

NIEUWSBRIEF

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, de provincie, het land en Europa.

DIT NUMMER: **Vrouwen, politiek en leiderschap** ¹ 1 • **ProDemos schuift aan** ² 2 • **Renovatie Binnenhof** ³ 3 • **Voor scholen** ⁴ 4 • **Column: Het recht op asiel** ⁵ 5 • **Stemmenstraker** ⁶ 6 • **Begrotingswijzer** ⁷ 7 • **Grondwetdag** ⁸ 8 • **Toolbox Participatieverklaring** ⁹ 9 • **Wijheidscolleges** ¹⁰ 10 • **Publicaties** ¹¹ 11 • **Vrouwen in de gemeenteraad: onderzoek en campagne** ¹² 12 • **Wageningen** ¹³ 13 • **Agenda** ¹⁴ 14

LEIDERSCHAP
Wat maakt u van de leiderschap? Wat ons leiderschap zoek je? Het vraagt in de: www.prodemos.nl/leiderschap. En waar? Kom op een ProDemos powerbank inschrijven!

ProDemos

Bat van Democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 12 | Prinsjes-festival

3

December 2011

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

Nieuwsbrief ProDemos

Nummer 1 | 2017

p. 8-9 | In 2017-2019 vieren we dat we 100 jaar kiesrecht voor mannen en vrouwen hebben. ProDemos schreef een handreiking voor meer vrouwen in de lokale politiek.

100 jaar kiesrecht

ProDemos

Bat van Democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 10 | Klokkehuis 5

4

December 2011

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

NIEUWSBRIEF

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, de provincie, het land en Europa.

DIT NUMMER: **Participatieverklaring** ¹ 1 • **Cursus Politiek Actief** ² 2 • **Samenwerking met gemeenten en provincies** ³ 3 • **Blog over Democracy** ⁴ 4 • **Burgerparticipatie en overheidsparticipatie** ⁵ 5 • **Dag van de Democratie** ⁶ 6 • **Handige websites** ⁷ 7

ProDemos

Bat van Democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 10 | Klokkehuis 5

5

December 2011

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

NIEUWSBRIEF

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, de provincie, het land en Europa.

DIT NUMMER: **Participatieverklaring** ¹ 1 • **Cursus Politiek Actief** ² 2 • **Samenwerking met gemeenten en provincies** ³ 3 • **Blog over Democracy** ⁴ 4 • **Burgerparticipatie en overheidsparticipatie** ⁵ 5 • **Dag van de Democratie** ⁶ 6 • **Handige websites** ⁷ 7

ProDemos

Bat van Democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 10 | Klokkehuis 5

6

December 2011

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

Nieuwsbrief ProDemos

Nummer 3 | 2017

p. 3 | Jongeren tot 25 jaar gaan maar beperkt naar de stembus. Hoe komt dat en hoe los je het op? Nieuwe inzichten en handige hulpmiddelen.

p. 8-10 | Cursus Politiek Actief: nu ook voor doe-het-zelfers!

ProDemos

Bat van Democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 10 | Klokkehuis 5

7

December 2011

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

NIEUWSBRIEF

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, de provincie, het land en Europa.

DIT NUMMER: **Lustrum ProDemos** ¹ 1 • **VIJF MEESTER BURGERS** ² 2 • **Staten-Generaal Toekomstwijzer** ³ 3 • **Dictatoriale Kunst Quiz** ⁴ 4 • **Rechtsstaat en rechtspraak** ⁵ 5 • **ProDemos schuift aan** ⁶ 6 • **VIJF JAAR PRODEMOS** ⁷ 7 • **Column** ⁸ 8 • **ZOMER: Kinderlijk en ZomerRaad** ⁹ 9 • **Vragenurte** ¹⁰ 10 • **Agenda** ¹¹ 11

ProDemos

Bat van Democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 10 | Klokkehuis 5

8

December 2011

Huis voor democratie en rechtsstaat **ProDemos**

Nieuwsbrief ProDemos nummer 2 | 2018

p. 8-9 | Vanaf september heeft ons educatieve programma op Fort De Bilt er een nieuw onderdeel bij: Terra Nova. Leerlingen van basisschool Christoffel richten alvast hun eiland in.

In dit nummer
p. 3 | Nacht van de Dictatuur
p. 4-5 | In maart 2019 vinden de waterschapsverkiezingen plaats. Voor bijna alle waterschappen organiseren we dit jaar de cursus Actief voor het waterschap. In deze nieuwsbrief kijken we mee in Waterschap Scheidevloed.

En verder:
p. 6 | Politieke podcasts voor de zomer
p. 7 | Achter de schermen bij de rechtbank Amsterdam
p. 11 | Tentoonstelling Soze Groeneweg
p. 15 | #WOLF

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

Huis voor democratie en rechtsstaat **ProDemos**

Nieuwsbrief ProDemos nummer 2 | 2018

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, de provincie, het land en Europa.

DIT NUMMER: Wie wordt de Meester Burger 2018?™ 2 • Effect Democratie AB™ 3 • Begrotingswijzer™ 4 • Luchtwachtparticipatie™ 4-5 • Doe-democratie™ 6 • Politieke participatie™ 7 • Participatiewijzer.nl™ 8 • Alingskipkader burgerparticipatie™ 9 • Column Job Cohen™ 10 • Workshops burgerparticipatie™ 12 • Zomerleed™ 12 • Recensie: 'De ondernemende burger'™ 14 • Vragenurlijk™ 15 • Agenda™ 16

PARTICIPATIE

Een burgerinitiatief indienen, naar de stembus gaan, zelf raadslid worden, meedelen over een lokaal project: er zijn veel manieren om invloed uit te oefenen in onze democratie. Maar hoe geef je als overheid invulling aan de doe-democratie en zorg je dat zoveel mogelijk mensen participeren? Een nieuwsbrief vol nieuws, onderzoek en projecten rondom de vele vormen van participatie.

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

Huis voor democratie en rechtsstaat **ProDemos**

Nieuwsbrief ProDemos nummer 2 | 2018

p. 6 | In 1848 werden er belangrijke wijzigingen aan de Grondwet doorgevoerd die vandaag de dag nog steeds de basis vormen van ons huidige stelsel van parlementaire democratie. Dat is dit jaar precies 175 jaar geleden. Hoe goed ken jij de Grondwet? Test het in een quiz!

p. 2 Bezoek van de koning!

In dit nummer
Langzaam komt 2023 aan zijn eind. In dit nummer kijken we terug naar de Tweede Kamerverkiezingen en nodigen we je uit om de Tweede Kamer eens in het echt te komen bekijken. Ook lees je meer over depege die juist bij ons een klap kwam nemen: de koning! En we besteden aandacht aan de rechtspraak, want de Grondwet is jarig.

p. 3 | Verkiezingstijd in cijfers
p. 4 | Interview Raad van State
p. 7 | Bezoek Den Haag in de kerkhofkint
p. 8 | Onderzoek naar democratische gezindheid onder jongeren

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

brief', later ook digitale nieuwsbrieven voor specifieke doelgroepen en onderwerpen, zoals voor docenten (Educatienieuwsbrief) of voor griffiers (Griffienieuwsbrief).

Deze digitale nieuwsbrieven, en ook de sociale media, verkleinen de noodzaak voor van een papieren nieuwsbrief. Daarbij komt ook nog eens dat drukken, verpakken en verzenden niet duurzaam is. Daarom hebben we besloten dat dit nummer het laatste nummer van deze nieuwsbrief is.

OP DE HOOGTE BLIJVEN?
Uiteraard gaan wij gewoon door met ons werk en blijven we je daar graag bij aanhaken. Niemand wordt immers als democratisch burger geboren, daar moeten we als maatschappij samen aan werken. Wil je ons blijven volgen?

Schrijf je dan nu in voor één of meer van onze digitale nieuwsbrieven via prodemos.nl/nieuwsbrief of scan de QR-code.

Huis voor democratie en rechtsstaat **ProDemos**

Nieuwsbrief ProDemos nummer 11 | 2020

p. 10-11 | Hoe behandel je rechtspraak op een aansprekende manier? In deze nieuwsbrief lees je een verslag van de gastles rechtspraak en het bezoek van studenten mediareclamedirectie aan de rechtbank in Arnhem.

p. 4-5 | Op pad met Lisa Hald uit België

In dit nummer
p. 2 | Verkiezing Democratie AB
p. 3 | Hoe behandel je rechtspraak op een aansprekende manier? In deze nieuwsbrief lees je een verslag van de gastles rechtspraak en het bezoek van studenten mediareclamedirectie aan de rechtbank in Arnhem.
p. 11 | 8 tips voor (best)graad
p. 14 | Vrijheid in een veranderende wereld

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

Huis voor democratie en rechtsstaat **ProDemos**

Nieuwsbrief ProDemos nummer 1 | 2021

SPECIAL Tweede Kamerverkiezingen

p. 4-5 | Op 15, 16 en 17 maart mogen we naar de stembus voor de Tweede Kamerverkiezingen. Anders dan anders, maar in het verkiezingsaand van ProDemos zit gelukkig genoeg vertrouwds. Bekijk het overzicht in deze nieuwsbrief.

p. 6 | Interview met Lieve van de BEEK, wettelijk adviseur van de Huis voor democratie en rechtsstaat

In dit nummer
Deze nieuwsbrief staat in het teken van de Tweede Kamerverkiezingen van 16, 17 en 18 maart 2021. We zetten ons verkiezingsaand op een rijtje, introduceren onze vernieuwde StemWijzer en vragen je aandacht voor het Debat in de digitale taal.

p. 2 | De vernieuwde StemWijzer
p. 3 | Lieve Stokkink nieuwe directeur ProDemos
p. 7 | Column Laura Kerkhof

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

Huis voor democratie en rechtsstaat **ProDemos**

Nieuwsbrief ProDemos nummer 4 | 2015

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, de provincie, het land en Europa.

DIT NUMMER: Europacafé over vluchtelingen™ 2 • Bezoek VluchtelingenWerk Binnhof™ 4 • Altrap lesprogramma Madurodam™ 5 • Dagje politiek Den Haag én Europa™ 5 • Europa Direct Informatie Centrum™ 6 • Verkiezingen in Polen™ 7 • Krachtenveld EU™ 8 • Nederland EU-voorzitter™ 10 • Een jaar Toek, Juncker en Schulz™ 12 • Europaquiz™ 13 • Europese films™ 14 • Vragenurlijk™ 15 • Agenda™ 16

Europa Europa is actueler dan ooit. In 2016 is Nederland een halfjaar voorzitter van de Europese Unie. Een nieuwsbrief over Europa, Europese kwesties en de Europa-activiteiten van ProDemos.

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

Huis voor democratie en rechtsstaat **ProDemos**

Nieuwsbrief ProDemos nummer 1 | 2018

p. 8-9 | Op de jaarlijkse Docentendag Maatschappijleer maakte Joris Luyendijk docenten bewust van hun eigen bubbel.

In dit nummer
Met meer dan 15.000 verzonden kranten en meer dan 20 workshops door het hele land was het project Stem Jij ook voor mensen met een licht verstandelijke beperking een groot succes. Voor deze nieuwsbrief gingen we op bezoek bij een van de workshops.

En verder:
p. 4 | Lustrum StemWijzer
p. 4 | Uitslag Scholierenverkiezingen
p. 10 | Column burgemeester Paul Duijla
p. 11 | Onderwijsjij van het lokale bestuur

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

Kabinet-Schoof: Van hoofdlijnenakkoord

Op 2 juli 2024 kreeg de partijloze Dick Schoof de sleutel van het Torentje overhandigd door Mark Rutte. Kabinet-Schoof was een feit, na een formatie van 223 dagen. Voor het eerst sinds 13 jaar had Nederland een nieuwe premier. Wat waren de belangrijke momenten tijdens die formatie en hoe zijn de eerste maanden van het kabinet-Schoof verlopen? We zetten het voor je op een rij in een tijdlijn.

In de nacht van 16 mei 2024

Onder leiding van informateurs Richard van Zwol en Elbert Dijkgraaf komen de fracties van PVV, NSC, BBB en VVD tot een hoofdlijnenakkoord dat de inhoudelijke basis moest vormen voor een nieuw kabinet. Van Zwol wordt vervolgens benoemd als formateur.

11 juni 2024

Er is een akkoord bereikt over de verdeling van de posten in het kabinet-Schoof. De namen van de beoogde ministers en staatssecretarissen volgen hierna snel. Later in juni presenteren zij zich aan de Tweede Kamer tijdens hoorzittingen, iets dat nog niet eerder is gedaan.

2 juli 2024

Kabinet-Schoof wordt beëdigd door koning Willem-Alexander in Paleis Huis ten Bosch. Het kabinet bestaat uit 29 bewindspersonen: 16 ministers en 13 staatssecretarissen. Op deze dag vindt ook de eerste ministerraad plaats.

28 mei 2024

Dick Schoof wordt naar voren geschoven als beoogd kandidaat-premier van de fractievoorzitters PVV, VVD, NSC en BBB.

1 juli 2024

De formateur presenteert het eindverslag.

3 juli 2024

Minister-president Schoof presenteert de regeringsverklaring waarmee hij een uiteenzetting geeft van het te voeren beleid.

tot Prinsjesdag

5 juli 2024

Kabinet-Schoof gaat het zomerreces in.

16 augustus 2024

Het kabinet keert terug van zomerreces waarna het politieke hoofdlijnenakkoord invulling moet gaan krijgen in een regeerprogramma.

26 augustus 2024

Koning Willem-Alexander ontvangt minister-president Schoof voor het eerste wekelijkse gesprek.

13 september 2024

Premier Schoof presenteert het regeerprogramma aan de Tweede Kamer. Het programma bevat de plannen voor de komende kabinetsperiode.

17 september 2024

Eerste Prinsjesdag voor kabinet-Schoof. De minister van Financiën overhandigt de miljoenennota en de begrotingen aan de Tweede Kamer.

18 en 19 september 2024

De Algemene Politieke Beschouwingen van de Tweede Kamer vinden plaats, waarbij de hoofdlijnen van het kabinetsbeleid worden besproken. Op de eerste dag is het woord aan de Kamerleden. Op 19 september beantwoordt minister-president Schoof de vragen die de Tweede Kamer een dag eerder heeft gesteld.

8 oktober 2024

De Algemene Politieke Beschouwingen van de Eerste Kamer vinden plaats. De Eerste Kamerleden gaan in debat met de regering over de hoofdlijnen van het regeringsbeleid.

Verdiepingstips

Wil je meer horen over de totstandkoming van het kabinet? Kijk dan aflevering 19 en 20 van het Kamergesprek terug:

- Het Kamergesprek #19: Het kabinet-Schoof
- Het Kamergesprek #20: Algemene Politieke Beschouwingen 2024

Je vindt de afleveringen via prodemos.nl/luister

Burgerschap in de breedte

Goed burgerschapsonderwijs: hoe doe je dat?

Foto: Ron Koffeman Fotografie

Het Expertisepunt Burgerschap, opgericht in 2022, heeft als doel een adequate ondersteuning te bieden aan scholen bij het invulling geven aan burgerschapsonderwijs. We spraken Coen Gelinck, programmamanager, over burgerschapsonderwijs en zijn werk bij het Expertisepunt.

Wat is burgerschap eigenlijk?

‘Burgerschap is best een ingewikkeld begrip, in het Engels noemen ze dat *essentially contested*. Dit houdt in dat over het begrip zelf ook al veel discussie bestaat. Het gaat over opvattingen en over de inrichting van de samenleving. Het heeft dus ook te maken met hoe je kijkt naar onderwijs en hoe je denkt dat een ‘ideale’ samenleving eruit moet zien.

Voor mij gaat burgerschap over de vraag: welke kennis, vaardigheden en houding je als mens kunt gebruiken of nodig hebt om je te kunnen bewegen in een democratische samenleving. In het onderwijs zie ik daarin twee aspecten (1) ‘verticaal burgerschap’, waarin je kijkt hoe je interacteert met de overheid en invloed kunt uitoefenen op beleid. Maar ook zeker (2) ‘horizontaal’, name-

‘Als leerlingen goed burgerschapsonderwijs genieten en bekend zijn met democratische waarden, kan dat ook zorgen voor een gezonde schoolcultuur.’

werkt ook andersom. Als leerlingen goed burgerschapsonderwijs genieten en bekend zijn met democratische waarden, kan dat ook zorgen voor een democratische schoolcultuur.’

Waarom is het Expertisepunt Burgerschap opgericht?

‘De aandacht voor burgerschapsonderwijs is enorm toegenomen de afgelopen jaren. Sinds de wet uit 2006 werden scholen verplicht om ruimte te reserveren voor burgerschap. Deze wet is in 2021 aangescherpt, maar zowel de onderwijsinspectie als de docenten zelf merkten dat er behoefte was aan advies, expertise en ondersteuning om aan deze verplichting te voldoen. Toen heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap het Expertisepunt Burgerschap in het leven geroepen, bestaande uit een samenwerking tussen Stichting School & Veiligheid, het voormalig Kennispunt MBO Burgerschap, SLO en ProDemos.’

Wat doet het Expertisepunt Burgerschap?

‘Scholen doen al heel veel met burgerschapsonderwijs. Met het Expertisepunt helpen we om dat doelgericht en samenhangend te organiseren. We richten ons zelf op drie taken: we adviseren scholen, ontsluiten bestaand materiaal en brengen mensen met expertises samen rond burgerschapsonderwijs. Belangrijk is dat we informatie ontsluiten die er al is, die materialen produceren we niet allemaal zelf. Denk aan informatie over vraagstukken als: Hoe voer je een moeilijk gesprek in de klas met je leerlingen over een gevoelig onderwerp? Daarnaast hebben we adviseurs die scholen kortdurend op weg helpen met hun vragen en uitdagingen rondom burgerschapsonderwijs. Daar komen de conceptkerndoelen van

burgerschap en visie van de school aan bod. In onze derde taak kijken we ook naar vraagstukken rondom burgerschapsonderwijs als geheel. Een belangrijk thema momenteel is het ‘meten’ en monitoren van de impact burgerschapsonderwijs. Hier halen we kennis over op uit het veld en zorgen ervoor dat deze landt binnen het onderwijssysteem.’

Hoe kun je leerlingen het best motiveren voor dit thema?

‘Het gaat wat mij betreft niet om ‘burgerschap’ als term. Het hoeft niet per se onder die noemer aangeboden te worden. Maar wat ik denk dat helpt bij dit thema is dat je aansluit bij de belewingswereld van de leerlingen. Wat zien zij voorbijkomen op hun sociale media? Hoe leeft de actualiteit bij hen? Daarnaast ben ik ervan overtuigd dat je moet proberen hun blik te verbreden. Prinsjesdag is bijvoorbeeld een mooie aanleiding om het te hebben over hoe plannen en beleid tot stand komen. Bij het uitvoeren van een regeerprogramma gaan ministers praten met allerlei organisaties. Wie zijn dat? Waarom worden die gevraagd om input? Kan ik daar ook mijn mening over geven? Dat levert een interessant gesprek op.’

Wat hoop je voor de toekomst van het Expertisepunt Burgerschap?

‘Ik hoop dat we in de toekomst nog beter onze oren te luisteren leggen en nog beter in beeld krijgen waar behoefte aan is bij scholen. Het mooie is: er gebeurt al zo veel bij scholen op het gebied van burgerschap. Wij hoeven het echt niet opnieuw uit te vinden. Ik hoop dat we ons aanbod en adviseurs hierbij nog effectiever kunnen afstemmen op de behoeften van scholen om zo doelgericht en samenhangend burgerschapsonderwijs kunnen ondersteunen.’ ■

lijk: hoe ga je om met mensen in de samenleving die anders dan jij zijn en denken, zowel binnen als buiten de klas.’

Hoe helpt de cultuur op school bij goed burgerschapsonderwijs?

‘De cultuur op school is enorm vormend bij leerlingen, zeker als het gaat over burgerschap. Als er op school nooit naar je wordt geluisterd, je niet het gevoel hebt dat je inspraak hebt, dan zul je dat gevoel meenemen in je blik op de samenleving en het democratische stelsel. Burgerschap is dus bij uitstek een thema waarbij de school een dubbele taak heeft: het gaat om het juiste curriculum (de inhoud), maar ook een veilige en goede schoolcultuur is cruciaal. Dat

Pakket Burgerschapsdag Eerste hulp bij mbo-projectdagen!

Afgelopen zomer werkte het team Educatie van ProDemos aan een passende invulling voor een projectdag op het mbo: **Pakket Burgerschapsdag**.

Veel mbo-instellingen organiseren jaarlijks projectweken en -dagen om hun studenten ervaringen op te laten doen die bijdragen aan hun persoonlijke groei en die hen voorbereiden op volwaardige deelname aan de maatschappij. Docenten Burgerschap zijn doorgaans nauw betrokken bij de organisatie van deze dagen. Een zware taak!

We zagen bij ProDemos hierin een mooie kans om docenten te helpen invulling te geven aan deze projectweken en -dagen op het gebied van democratie en rechtsstaat. Met ingang van dit schooljaar bieden we daarom 'Pakket Burgerschaps-

dag' voor het mbo aan. voor het mbo. Het bestaat uit twee programma's die elk 3 uur duren: het programma Macht & Recht en het programma Politiek & Partij. Voor een half dagprogramma kan de docent één van beide programma's kiezen; beide programma's samen vormen een compleet dagprogramma.

MACHT & RECHT

Het programma Macht & Recht gaat over de werking van de rechtsstaat en de machtscheiding. De studenten maken kennis met de theorie, met behulp van voorbeelden uit hun dagelijks leven. Vervolgens ervaren zij in een rollenspel

hoe het is om in de schoenen van een advocaat, officier van justitie, rechter of verdachte te staan. Ons doel is bereikt als ze na afloop niet alleen weten hoe de macht verdeeld is, maar ook waaróm dat zo is!

POLITIEK & PARTIJ

Het programma Politiek & Partij gaat over politieke partijen: wat doen ze, wat willen ze, hoe werken ze, hoe kun je er zelf een oprichten? De studenten leren wat de begrippen progressief, conservatief, links en rechts betekenen. Vervolgens richten ze eigen partijen op – compleet met partijprogramma – én maken ze eigen campagnevideo's. Zo krijgen ze gevoel voor het politieke landschap in Nederland en hun eigen positie daarin, en kunnen ze campagne-uitingen van politieke partijen beter in context plaatsen.

Studenten ervaren in een rollenspel hoe het is om in de schoenen van een advocaat, officier van justitie, rechter of verdachte te staan.

Ben je mbo-docent en wil je
Pakket Burgerschapsdag inzetten
bij jou op school?
Kijk dan op prodemos.nl/pakket-burgerschapsdag

Ga mee met een themawandeling

Van Politieke Powervrouwen tot Politieke Moorden

Weer of geen weer, met een paraplu én een enthousiaste rondleider van ProDemos kan je middag niet meer stuk. Dit najaar biedt ProDemos drie verschillende themawandelingen aan door het historische centrum van Den Haag. Met onze rondleiders duik je in de Haagse politieke geschiedenis: van 'Politieke Moorden' tot 'Politieke Powervrouwen'. Je gaat gegarandeerd naar huis met verhalen die je nog niet kende.

Politieke Moorden

Tijdens de wandeling 'Politieke Moorden' in november ontdek je onverwachte verhalen over politieke moord en doodslag uit het verre en niet zo verre verleden in het historische centrum van Den Haag. Wie was Johan van Oldenbarnevelt en waarom werd hij onthoofd? Hoe zat het ook weer met de gebroeders De Witt? En wat gebeurde er in Den Haag na de moord op LPF-leider Pim Fortuyn in 2002? Je hoort verhalen die de geschiedenis van Nederland mede hebben vormgegeven.

Wanneer?

In november elke zaterdag om 14.00 uur.

Politieke Powervrouwen

In december kun je iedere zaterdag mee met onze wandeling over beroemde vrouwen uit de politieke geschiedenis die een ideaal voor ogen hadden en daarvoor streden. De gids voert je mee langs de Gevangenpoort waar Kaat Mossel opgesloten zat vanwege haar (vermeende) rebellie tegen de patriotten, en naar het standbeeld van koningin Wilhelmina: krijgshaftige vrouw in de vormeloze jas. Deze en nog vele andere politieke powervrouwen passeren de revue tijdens deze themarondleiding.

Wanneer?

In december elke zaterdag om 14.00 uur.

Van Buitenhof tot Bouwput

Tot het eind van het jaar kun je van maandag tot en met vrijdag meelopen met deze korte lunchwandeling. In drie kwartier wandel je langs de hoogtenpunten van de politieke geschiedenis in het centrum van Den Haag. Je hoort de leukste anekdotes bij de Haage paleizen, het Lange Voorhout en het Torentje. Sluit zelf de wandeling af met een klim in 'De Kèkstègâh': de knalgele toren die je een fantastisch uitzicht geeft over het Binnenhof en de stad.

Wanneer?

Maandag t/m vrijdag van 12.30 uur–13.15 uur (tot eind december)

Praktische info

Startlocatie: Hofweg 1, 2511 AA Den Haag – voor het Bezoekerscentrum van ProDemos

Nieuw: het is mogelijk om gebruik te maken van een luisterset.

Tijdens de wandelingen worden gebouwen niet van binnen bezichtigd. Ook bezoeken we tijdens 'Van Buitenhof tot Bouwput' de bouwput zelf niet.

Tickets (7,50 euro per ticket) bestellen via prodemos.nl/wandeling

In Beeld

In deze laatste editie van deze nieuwsbrief nemen we je graag in vogelvlucht mee langs de activiteiten die we organiseren. Van jong tot oud, iedereen krijgt de kans om op een interactieve en toegankelijke manier kennis te maken met onze democratie en rechtsstaat. Met boeiende rondleidingen, leerzame workshops, interactieve programma's en inspirerende debatten brengen we de democratie tot leven.

Achter de schermen bij... ProDemos!

Benieuwd wie er achter de schermen werken bij ProDemos? De redactie wist een paar collega's te strikken voor een flitsinterview. Want wat doen die bijna 200 medewerkers bij ProDemos?

De medewerkers van ProDemos zorgen er gezamenlijk voor dat we jaarlijks duizenden educatieve programma's draaien door heel Nederland, meer dan 100 websites en -applicaties online houden en informatieve bijeenkomsten

organiseren voor iedereen die meer wil weten over de democratie. ProDemos-medewerkers komen overal. Met z'n allen werken we aan ons gemeenschappelijke doel: uitleggen wat de spelregels zijn in onze democratie en rechtsstaat.

Lijkt het je ook wel wat om bij ProDemos te werken? Volg onze LinkedInpagina voor de vacatures. Scan de QR-code of ga naar prodemos.nl/linkedin

Alex ICT-expert

Wat doe je bij ProDemos?

'Ik werk bij de afdeling ICT, en ben daar verantwoordelijk voor onze websites. Ik ben de spin in het (letterlijke) web: ik voer de technische regie over onze online uitingen. Dat is best een klus, want ProDemos heeft meer dan honderd websites. Dat zijn sites zoals prodemos.nl, maar ook StemWijzers, interactieve installaties, tools die onze begeleiders gebruiken om hun lessen te verzorgen, en bijvoorbeeld ons reserveringssysteem om de programma's te boeken.'

Hoe ziet je gemiddelde werkdag eruit?

'In principe vorm ik een brug tussen de organisatie en ons technische team. Dat betekent veel overleggen, vooral met onze ontwikkelaars. Veel e-mails ook. Daarnaast probeer ik op strategisch niveau richting te geven aan hoe de organisatie met techniek omgaat. Bijvoorbeeld over de inzet van AI, hoe we dat wel of niet moeten doen. Daar komt veel onderzoek- en schrijfwerk bij kijken.'

Wat heeft je verrast binnen ProDemos?

'De reikwijdte van wat we allemaal doen. Ik ken natuurlijk de digitale uitingen van dichtbij, maar we doen nog zoveel meer. Er wordt van alles georganiseerd: (gast)lessen, bijeenkomsten, festivals, lesmaterialen, ga zo maar door. ProDemos is altijd in beweging, op alle

vlakken, heel dynamisch. Dat maakt het werk leuk, maar ook uitdagend.'

Wat is het belangrijkste wat je tot nu toe hebt geleerd?

'Toch wel om goed voor mezelf te zorgen. Ik heb dit werk een tijd alleen gedaan – we zijn ondertussen met twee – en ik ben mezelf daarin echt voorbij gelopen, tot uitval aan toe. Er zijn erg veel sites, en allerlei stakeholders die daar vragen

over hebben en dingen mee willen. Om een idee te geven: vaak komen collega's bij ons met de melding dat er iets met "de website" moet. Ik vraag dan: welke website? We hebben er honderd, en iedereen verwacht dat ik van al die sites alle ins en outs ken. Dat is gekkenwerk. Ik heb echt moeten leren om prioriteit te geven aan bepaalde projecten, sommige taken over te dragen aan anderen, en om soms ook gewoon "nee" te zeggen.'

Sedi Educatie-expert

Wat doe je bij ProDemos?

‘Ik werk samen met 7 collega’s bij het team Educatie van ProDemos. Wij ontwikkelen de concepten, materialen en educatieve programma’s van ProDemos. We proberen hierbij altijd in te zetten op interactie, ervaringsleren, autonomie bij elke deelnemer, toegankelijkheid en dat iedereen actief mee kan doen. En dat voor middelbare scholieren, volwassenen die misschien politiek actief willen worden, basisschoolleerlingen, mbo’ers, mensen met een lichte verstandelijke beperking enzovoorts. Ontzettend afwisselend werk dus!’

Hoe ziet je gemiddelde werkdag eruit?

‘Na het beantwoorden van deze vragen ga ik naar een brainstormsessie over de lesbrief ‘Tijd voor Actualiteit’, voor docenten in het vo en mbo. In december versturen we er waarschijnlijk een met werkvormen over Europese regels en de invloed daarvan op het Nederlandse beleid.

Verder heb ik een overleg met de provincie Zuid-Holland. Voor hen hebben we in

opdracht een training gemaakt voor nieuwe ambtenaren. Daarnaast ga ik de website stemjijook.nl actualiseren. Op die site staat informatie over de politiek en verkiezingen, speciaal voor mensen met een lichte verstandelijke beperking. En we gaan een interne mail verzenden naar de collega’s van Communicatie en Educatie met een handleiding voor het digitaal toegankelijk opstellen van filmpjes en documenten, zodat ook mensen die voorleessoftware gebruiken onze materialen kunnen gebruiken.’

Wat heeft je verrast binnen ProDemos?

‘Mijn to-do-lijstje staat altijd vol. Van een nieuwe versie voor Klassenbezoek@Gemeentehuis testen met scholieren in enkele gemeentehuizen tot het voorbereiden van een regionale docentendag in Zwolle. En dat is precies wat me altijd verrast en enthousiasmeert: als je vernieuwend en actueel wilt blijven, is er geen herhaling van zetten!’

Mitchell Relatiemanager

Wat doe je bij ProDemos?

‘Ik ben relatiemanager bij ProDemos, dat houdt in dat ik verantwoordelijk ben voor de externe relaties met bijvoorbeeld gemeenten, provincies en scholen.’

Hoe ziet je gemiddelde werkdag eruit?

‘Als relatiemanager ben ik veel in contact met organisaties die onze programma’s afnemen. Zo ga ik bijvoorbeeld vaak langs bij griffiers en burgemeesters om hen te ondersteunen in de vraag naar (jongeren)participatie. ProDemos biedt allerlei programma’s gratis aan, zoals het klassenbezoek aan de raadszaal voor het voortgezet onderwijs en Democracy voor het primair onderwijs. Door langs te gaan bouw je een relatie op met elkaar en kunnen we elkaar versterken in de missie om meer mensen te betrekken bij het openbaar bestuur.’

Wat heeft je verrast binnen ProDemos?

‘Toen ik bij ProDemos kwam werken als begeleider heeft het enthousiasme van

leerlingen mij echt verrast. Vaak is het beeld dat scholieren geen enkele interesse hebben in politiek, maar de klassen die ProDemos bezoeken zijn onverminderd positief. Daarom werk ik er in mijn huidige functie hard aan om samen met alle gemeenten de raadszalen open te stellen voor de schoolbezoeken; tot nu toe doen er al 141 (van de 342) mee.’

Wat is het belangrijkste wat je tot nu toe hebt geleerd?

‘Een van de belangrijkste lessen die ik heb geleerd is dat je met goed, persoonlijk contact echt ver kunt komen. Als organisatie willen we de democratie en rechtsstaat toegankelijk maken voor iedereen, en dat kunnen we alleen samen met onze partners in het onderwijsveld en openbaar bestuur.’

Agenda

Kijk voor de actuele agenda op prodemos.nl/agenda

VOOR GRIFFIERS EN RAADSADVISEURS

Kom naar een regionale griffiedag(deel) en verdiep je in de leefwereld van jongeren en leer hoe je hen het beste kunt bereiken. Handig in aanloop naar de raadsverkiezingen van 2026!

20 november:
Lelystad

21 november:
Eindhoven

27 november:
Kloetinge, nabij Goes

29 november:
Groningen

VERDIEP JE KENNIS

Wil je verdiepen in democratie en rechtsstaat? Volg dan 'Het Kamergesprek', onze talkshow over het parlementaire debat of 'Haagse Stemmen', mini-colleges over politiek Den Haag. Terugluisteren kan ook!

11 november:
Haagse Stemmen: Schoof en de wereld

29 november:
Het Kamergesprek aflevering 21:
De premier

13 december:
Het Kamergesprek aflevering 22:
De Raad van State

Op de hoogte blijven van onze activiteiten en evenementen? Meld je dan aan voor onze maandelijkse digitale nieuwsbrief. prodemos.nl/nieuwsbrief

ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos
Hofweg 1H
2511 AA Den Haag

(070) 757 02 00
info@prodemos.nl
www.prodemos.nl

Redactie
Afdeling Marketing & Communicatie
Basisontwerp
Studio Duel
Fotografie
Bart van Vliet
Lay-out
Puntspatie [bno]
Druk
Bendion Mailsupport BV